

Głos Pomorza

dawniej „Głos Wąbrzeski”

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OSWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 99

Wąbrzeźno, czwartek dnia 24 sierpnia 1939 r.

Rok 21

Europa wchodzi w decydujący okres

PARYŻ. Paryska prasa poniedziałkowa, zachowując nadal całkowity spokój, nie ukrywa jednak, że Europa wchodzi w decydujący okres. Prasa francuska wyraźnie celowo powstrzymuje się od przypisywania zbytnej wagi do wszelkiego rodzaju niesprawdzonych wiadomości i balonów próbnych. Opinia francuska oczekuje tylko na fakty, by według nich sądzić o sytuacji, podkreśla się przy tym, jako rzecz zasadniczą, że jedynie do Polski należy ocena tego, co stanowić może niebezpieczeństwo dla jej niepodległości.

Podróże ministrów, ambasadorów oceniane są przez prasę, jako dalszy akt wojny nerwów.

„Petit Parisien” pisze, że w obozie angielsko - francuskim wiele się zmieniło, Francja i Anglia, ufne w swe siły zachowują zupełny spokój, ponieważ powzięły decyzję.

Podobną opinię wyraża „L'epoque”. W oczekiwaniu na dalsze wypadki dziennik ten ogranicza się tylko do powiedzenia: „nie”. Jednocześnie daje do zrozumienia, że wszelkie próby gwałtu i przemocy będą niezwłocznie odparte siłą.

Drugim zagadnieniem, który zajmuje uwagę opinii dzienników paryskich są usiłowania dyplomacji włoskiej zażegnania konfliktu wojennego.

Korespondenci rzymskich dzienni-

ków paryskich, niemal jednogłośnie stwierdzają, że czynniki decydujące w Rzymie doskonale sobie zdają sprawę z niesłychanego ryzyka na jakie narażone byłyby Włochy w razie wojny. Włoskie sfery miarodajne zdają sobie sprawę, że główne ostrze ataków sprzymierzonych wojsk angielsko - francuskich w pierwszym rzędzie byłoby skierwane w kierunku słabo ufortyfikowanej doliny rzeki Po.

Prasa paryska również zachowuje

nadal całkowitą rezerwę wobec tych wszystkich przenikających pogłosek, wynikłych z domysłów na temat rozmów dyplomatycznych.

„Le Temps” w artykule wstępnym, zatytułowanym „Europa w niebezpieczeństwie” pisze, że jakkolwiek wszystkie ostatnie posunięcia Berlina i Rzymu wpływają coraz bardziej na zaostrzenie sytuacji, to należy stwierdzić jedno, że stanowisko Francji i Anglii nie zmieniło się ani na chwilę.

Podpisanie układu handlowego

niemiecko - sowieckiego

BERLIN. Podpisany został sowiecko - niemiecki układ kompensacyjno - kredytowy. Na mocy tego układu Sowiety mają w ciągu dwóch lat dostarczyć Niemcom towaru wartości 180 milionów mk. Niemcy zaś udziela Sowietom kredytu towarowego na sumę 200 milionów mk.

Rokowania o zawarcie układu kredytowego między Niemcami i Sowietami prowadzone były oddawna, a obroty wyznaczone w ostatnio zawartym układzie nie są wyższe od obrotów, określanych w poprzednio zawieranych porozumieniach kompensacyjnych między obu państwami.

Pogorszenie sytuacji europejskiej

LONDYN. Londyńskie koła polityczne oczekiwali z zainteresowaniem najbliższego posiedzenia t. zw. Wielkiej Czwórki gabinetu brytyjskiego, które odbywali się we wtorek. Główni członkowie gabinetu, bawiący w różnych stronach Anglii, a częściowo zagranicą, powrócili wszyscy pospiesznie do Londynu. Premier Chamberlain w godzinach popołudniowych wyjechał ze Szkocji i przybył do Londynu we wtorek rano. W tym samym czasie przybył do stolicy kanclerz skarbu sir John

Simon, minister spraw wewnętrznych sir Samuel Hoare, oraz minister wojny Hoare Belisha. Ten ostatni wczoraj około godziny 2 popołudniu opuścił Cannes, gdzie jak wiadomo, bawił na wywczasach i udał się pociągiem do Anglii.

Minister spraw zagranicznych lord Halifax przebywa już w Londynie od kilku dni.

Przynajmniej nagłego przyjazdu lorda Halifaxa było zerwanie rokowań angielsko-japońskich, w związku z czym spodziewane jest zaostrzenie blokady japońskiej wobec koncesji i posiadłości angielskich w Chinach.

Lord Halifax wysłał onegdaj do posłów i ambasadorów w stolicach europejskich i w Tokio polecenie, by do wtorku przysłali wyczerpujące sprawozdania, które minister chce przedłożyć gabinetowi.

W angielskich kołach rządowych panuje przekonanie, że sytuacja europejska ulega wyraźnemu pogorszeniu i wydarzenia nadchodzących dni oczekiwane są w Londynie z pewną troską.

Prasa angielska podkreśla, że rząd angielski śledzi z czujnością rozwój stosunków niemiecko-węgierskich. Być może, że na ten temat premier Chamberlain złoży w bieżącym tygodniu ważne oświadczenie.

Dzisiejsze posiedzenie gabinetu angielskiego, jak przypuszczają, będzie miało za główny temat obrad, sprawę wydania natychmiastowych zarządzeń dla dalszego wzmocnienia pogotowia zbrojnego.

Zarządzenia te polegać mają m. in. na powołaniu pod broń dalszych kontyngentów rezerwistów marynarki oraz na uzupełnieniu obsady baterii przeciwlotniczej do stanu wojennego.

Japonia zrewiduje podstawy swojej polityki europejskiej

TOKIO. Havas donosi, że gabinet japoński po dzisiejszych naradach, na których rozpatrywano wiadomości o zamierzonym zawarciu niemiecko-sowieckiego paktu o nieagresji, uznać miał jednogłośnie za konieczne zrewidowanie u podstaw wszystkich planów politycznych Japonii wobec Europy. Należy przypuszczać, że plan ministra spraw zagranicznych Arity w sprawie wzmocnienia paktu antykominternowskiego został zarzucony.

Prasa japońska powstrzymuje się tymczasem od komentarzy. Dziennik

„Nichi Nichi” przeciwstawia opinię kół nieoficjalnych pisząc, iż ewentualny pakt sowiecko-niemiecki może być uważany za złamanie paktu antykominternowskiego.

Ambasador japoński w Berlinie otrzymał polecenie zażądania od rządu Rzeszy wyjaśnień.

Kuszenie państw grupy „Oslo” przez Niemcy

OSLO. Norweskie ministerstwo spraw zagranicznych komunikuje co następuje: na zaproszenie rządu berlińskiego ministerstwa spraw zagranicznych państwa grupy Oslo i szwajcarski minister spraw zagranicznych odbędą narady w Brukseli w środę dnia 23 bm. Minister spraw zagranicznych odleciał samolotem wczoraj rano do Brukseli.

„Aftenposten” pisze: jak się dowiadujemy zaproszenie na tę konferencję zostało wysłane przed kilku dniami, nie jest ona za tym następstwem tej sytuacji, jaka powstała w ciągu ostatnich dni. Odnosi się wrażenie z komunikatu, że ministrowie państw grupy Oslo i Szwajcarii spotkają się, ażeby zajmować się tylko sytuacją międzynarodową.

Oświadczenie Rządu francuskiego

PARYŻ. Agencja Havasa donosi, że po zakończeniu się posiedzenia gabinetu wydany został następujący komunikat:

„Rada gabinetowa zebrała się o godz. 17-tej pod przewodnictwem premiera Daladier w gmachu ministerstwa wojny. Rada zbadała sytuację międzynarodową, rozpatrując nadesłane rządowi raporty przez przedstawicieli Francji zagranicą. Rada zatwierdziła instrukcje, które zostały natychmiast przesłane ambasadorom Francji zagranicą”.

Po posiedzeniu rady gabinetowej premier Daladier odbył dłuższą rozmowę z gen. Gamelin. Rada ministrów zbierze się w czwartek rano w pałacu elizejskim.

PARYŻ. Minister spraw zagranicznych Bonnet przyjął kolejno charge d'affaires brytyjskiego Campbella, ambasadora R. P. Lukasiewicza oraz ambasadora Rumunii Matarescu.

Koncentracja wojsk niemieckich nad granicą szwajcarską

PARYŻ. Donoszą z Bazylei, iż zaobserwowano tam intensywne ruchy niemieckich wojsk motorowych na granicy szwajcarskiej na południe od Badenii.

Równocześnie nadeszły informacje, że niemiecki obóz koncentracyjny w Heuberg, położony w pobliżu terytorium szwajcarskiego został zamieniony na wielki obóz wojskowy, w którym zgromadzono około 20.000 wojska, sprowadzonego samochodami ciężarowymi z różnych punktów Rzeszy.

Zamordowanie wybitnego Chińczyka

LONDYN. Jak donoszą z Hongkongu zamordowany tam został wczoraj przed południem siostrzeniec b. przewodniczącego Kuomintangu Weng Czing-Wei'a. Ofiarę mordu, którego przypadkowym świadkiem był korespondent Reutera uderzono sztyl-

tem w plecy, strzelając doń jednocześnie kilkakrotnie z rewolweru. Sprawcy, którzy zdołali zbiec, rekrutowali się według wszelkiego prawdopodobieństwa z chińskich kół nacjonalistycznych.

Sojusz polsko - angielski

W londyńskich kołach politycznych utrzymują, że sojusz polsko-angielski będzie w tym tygodniu podpisany. Sojusz przewidywać ma m. in. następujące punkty:

1) Anglia i Polska zobowiązują się przyjść sobie wzajemnie z natychmiastową pomocą, z wszystkimi stojącymi do dyspozycji środkami w razie bezpośredniej agresji na jedno z tych państw.

2) Sojusz ma dalej działać w razie agresji pośredniej. Podobno sam układ nie wymienia krajów jakie wchodzi tu w rachubę, ale w kołach politycznych przypuszczają, że w każdym razie ewentualna agresja skierowana przeciw Litwie i Węgrom, będzie uważana jako zagrożenie niezależności Polski, a więc jako pośredni atak na Polskę.

3) Polska ma się zobowiązać do przyjęcia Anglii z pomocą w wypadku, gdyby ta ostatnia wciągnięta została do działań wojennych z wyniku jej zobowiązań zaciągniętych wobec Francji, Turcji, Grecji, Rumunii i Belgii.

4) Oba kraje zobowiązują się w razie wybuchu wojny nie zawierać osobnego pokoju ani też osobnego zawieszenia broni.

5) Czas trwania układu przewidziano na 5 lat, po czym ewentualnie układ byłby automatycznie przedłużony w razie braku wypowiedzenia jednej ze stron.

Co się za tym kryje?

LONDYN. W nagłej podróży węgierskiego ministra spraw zagranicznych hr. Csaki, który według twierdzeń prasy niemieckiej bawił w Salzburgu w charakterze prywatnym jako

gość dr. Fricka, a który w piątek samolotem niemieckim odleciał do Rzymu, gdzie niezwłocznie został przyjęty przez hr. Ciano, widzą koła tutejsze potwierdzenie pogłosek o wielkiej grze niemieckiej, której stawką jest niezależność Budapesztu. Według twierdzeń uważnych obserwatorów londyńskich, nacisk Niemców na Węgry wrażliwy i wywierany jest równocześnie na wszystkich płaszczyznach tak politycznej, jak i gospodarczej. Przed swym odlotem do Rzymu hr. Csaki odbył dłuższą konferencję z kanclerzem Rzeszy w Berchtesgaden, skąd niezwłocznie odleciał do stolicy Włoch.

Katastrofa powodzi w Tientsinie

TIENTSIN. Powódź w Tientsinie przybrała takie rozmiary, że staje się prawdziwą katastrofą i to jedną z większych w historii północnych Chin. Ofiarą powodzi padły tysiące ludzi z okolicznych wsi. Również koncesje zagraniczne odczuwają skutki powodzi, a to ze względu na utrzymywaną blokadę. Całe miasto, położone po obu stronach rzeki, znajduje się pod wodą,

z wyjątkiem niewielkiej wysypki, położonej na terytorium koncesji francuskiej, większości koncesji włoskiej, mostu międzynarodowego i dworca kolei Pekin — Tientsin — Mukden, jest poważnie zagrożona. Koncesja brytyjska i japońska pozbawiona jest światła. W koncesji brytyjskiej brak poza tym wody do picia.

Łódź podwodna uniknęła katastrofy

Statki, stojące w portach Weymouth i Portland zostały zaalarmowane sygnałami angielskiej łodzi podwodnej „H 42”, która po zanurzeniu się nie mogła wypłynąć na powierzchnię.

W portach natychmiast ogłoszono alarm oficerów i marynarzy okrętów wojennych.

Niektórzy z nich musieli nagle opuścić teatry, kinematografy i inne miejsca rozrywkowe, gdzie się znajdowali. Zanim wezwane załogi zjawi-

ły się w komplecie na pokładach okrętów, łódź podwodna wypłynęła na powierzchnię. — Jest ona zlekka uszkodzona.

P. stwą pożaru 28 gospodarstw

PRZASNYSZ. W czasie odpustu w osadzie Janów (pow. przasnyski) kilku grających w karty włóczęgów zaproszyło ogień na tyłach zabudowań gospodarskich Marianisa. Ogień ogarnął dom i zabudowania gosp. i pod wpływem silnego wiatru przerzucił się na zabudowania 6 sąsiadów. Zanim przybyła straż pożarna spłonęła połowa wsi. Pastwą płomieni padło 28 gospodarstw wraz z żywym i martwym inwentarzem. Bez dachu nad głową pozostało 38 rodzin. Kilka osób uległo poważnym poparzeniom.

Ograniczenia benzynowe w Niemczech

PARYŻ. Korespondent „Excelsior” z Berlina potwierdza, że w Niemczech wprowadzono wielkie ograniczenia zużycia benzyny, co jest tłumaczone przez czynniki urzędowe chęcią zachowania rezerw materiałów pędnych. Automobilści mogą uzupełniać swe zapasy benzyny co 50 km z tym, że małe

wozy otrzymują tylko 5 litrów benzyny.

Również w Berlinie dawał się ostatnio odczuwać dotkliwy brak mięsa.

Wojna gospodarcza Rzeszy z Turcją

Zdecydowane stanowisko Turcji, która nie pozwoliła się wciągnąć w orbitę zupełnej zależności od Niemiec, spowodowało ostre represje ze strony Niemiec.

Niemcy odmówiły całkowite wykonania zamówień, które miały być uskutečněnione dla przemysłu tureckiego w obecnym sezonie letnim i zarazem zaczęły przemysłowi niemieckiemu nieprzyjmowanie zamówień tureckich.

W konsekwencji tego przebywający ostatnio w Niemczech kupcy tureccy oraz wszyscy studenci zostali wezwani przez rząd swój do natychmiastowego powrotu do kraju.

= x =

Małżeństwo z dożywotnym więzieniem

BUKARESZT. W centralnym więzieniu bukareszteńskim odbyła się niezwykła ceremonia. Skazana przez sądy bułgarskie za męzobójstwo na karę śmierci przez powieszenia korzystając w Rumunii z prawa azylu Krystyna Stanczy poślubiła odbywającego karę dożywotniego więzienia za zabójstwo niej, Florescu. W ten sposób, uzyskując obywatelstwo rumuńskie, chce się ona ustrzec przed wydaniem jej władzom bułgarskim.

Przy ceremonii zaślubin asystował dyr. więzienia oraz kilku towarzyszy więziennych „pana młodego” m. in. E. Dornescu, głośna zabójczyni jednego z najbardziej znanych adwokatów bukareszteńskich.

Wojsko zakupuje owies

Od dnia 16 bm. wojsko rozpoczęło zakupy owsa bezpośrednio od producentów i kupców. Cena wynosi 15.50 — 16.50 zł. za metr.

80 rannych w katastrofie tramwajowej

RZYM. W Neapolu wydarzyła się katastrofa tramwajowa. 1

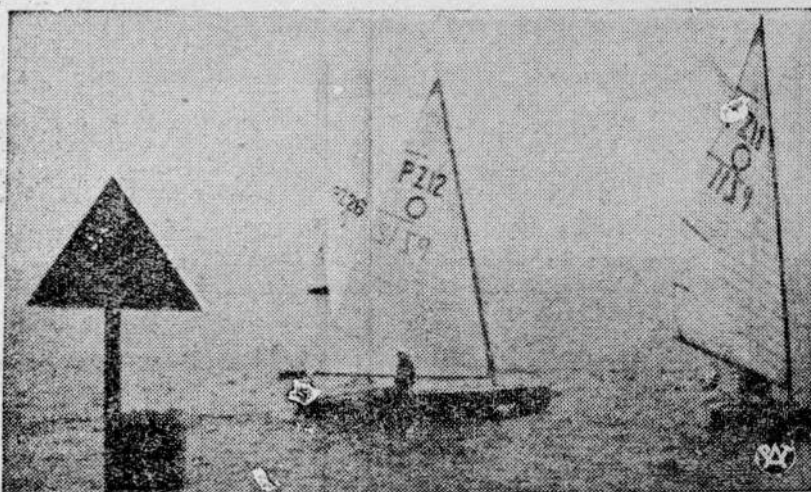
Na stojący na przystanku wóz tramwajowy nachał z tyłu drugi tramwaj. Oba wozy wpadły następnie na trzeci wóz, jadący przed nimi.

W wypadku tym 80 osób odniosło rany.

Usunięcie nauki religii ze szkół gdańskich

GDAŃSK. Koła partyjne N. S. D. A. P. w Gdańsku postanowiły usunięcie nauki religii katolickiej i protestanckiej ze szkół. Wiadomość o tej decyzji wywołała duże oburzenie w kołach katolickich i protestanckich, tym więcej, że oficjalne sferę narodowo-socjalistyczne partii wcale nie kryją się z tym, że światopogląd narodowo-socjalistyczny całkowicie zastąpi naukę religii katolickiej i protestanckiej.

MISTRZOSTWA ŻEGLARSKIE POLSKI

W dniach od 4—6 bm. odbyły się w Gdyni mistrzostwa żeglarskie Polski na jolkach olimpijskich. Tytuł mistrza Polski na rok 1939 zdobył Przybylski z Yacht Klubu Polski. Na zdjęciu — jolki olimpijskie na starcie jednego z biegów podczas mistrzowskich zawodów

ISKIERKI

KOWNO. „Lietuvos Zinosi” donosi z kraju kłajpedzkiego o znaczącym się tam coraz większym braku żelaza. Brak żelaza dotknął również rolników, którzy nie dostają obecnie nawet podków.

— GDAŃSK. W dniu wczorajszym rozpoczął się w Sopotach zjazd prawników niemieckich.

— GDAŃSK. W stoczni Schichau w Gdańsku spuszczone na wodę nowozbudowany statek wielorybiczny „Unitas 10” zamówiony przez niemieckie towarzystwo połowów wielorybów w Hamburgu.

— BERN. Szwajcarska agencja telegraficzna donosi że jeden z chirurgów w Zurychu odleciał wczoraj po południu samolotem do Rzymu, dokąd został nagle zawezwany, celem operowania jednego z członków rodziny królewskiej.

— OSLO. Minister spraw zagranicznych Koht udzielił „Norsk Telegrambyras” wywiadu, w którym oświadczył, że wszelkie pogłoski, dotyczące zaofiarowania przez państwa grupy Oslo usług mediacyjnych w obecnej sytuacji politycznej, są pozbawione wszelkich podstaw.

— MOSKWA. Po trzydniowej przerwie, odbyło się onegdaj pierwsze posiedzenie delegacji wojskowych angielskiej, francuskiej i sowieckiej.

— TOKIO. Agencja Domei donosi z Tientsinu, że w Tientsinie wybuchły wczoraj 4 pożary. Łuny pożarów odbijały się w wodzie, która zalała miasto, co tworzyło pełen grozy widok.

CAPETOWN. Prezydent Portugalii Carmona opuścił wczoraj Capetown po zakończeniu wizyty w Unii Południowo - Afrykańskiej. O godzinie 20.30 prezydent na pokładzie okrętu „Colonial” udaje się w drogę powrotną do kraju.

PARYŻ. Premier Daladier przyjął po południu min. Bonnet i min. Campinchi.

LONDYN. Urzędowo ogłoszono, że Malcolm Campbell osiągnął podczas próby pobicia rekordu światowego na łodzi motorowej szybkość 141.74 mil na godzinę.

— LONDYN. Rozmowa pomiędzy premierem Chamberlainem a ministrem Halifaxem trwała 3 i pół godziny. Min. Halifax przybył w Downing Street o godzinie 11.50 i opuścił rezydencję premiera dopiero po południu. Premier przyjął również min. John Simon'a, Leslie Burgin'a i Greenwood'a.

— NOWY JORK. Trenujący przed zawodami o mistrzostwo Stanów Zjednoczonych kierowca angielski John Cobb osiągnął wczoraj na autostradzie pod Saltlakecity w stanie Utah szybkość 358 mil na godzinę. Amerykanin kpt. Eyston Holda osiągnął 352 mile na godzinę.

